

İSLÂM TARİHİNDEN YAPRAKLAR (22)

(...dünden devam)

Peygamber (sav): *"Ameller niyetlere göredir"* (Buhârî, İlm: 45. Cihâd: 15, Tevhîd: 28; Müslim, İmâret: 149-151; Ebû Dâvûd, Cihâd: 24; Nesâî, Cihâd: 21; İbn Mâce, Cihâd: 13; İbn Hanbel: 4/392, 397, 402, 405, 417.), *"Allah sizin suretlerinize ve mallarınıza bakmaz, fakat sizin kalblerinize ve niyetlerinize bakar"* (Müslim, Birr: 33; İbn Mâce: Zühd: 9; İbn Hanbel: 2/285, 539; Hilye: 4/98) gibi hadisleriyle amellerin, kalbdeki temiz niyet ve ihlâs ile değer kazanacağını vurgulamıştır. İlâhî bir hadiste de:

"İhlâs, benim sırrımdır, onu sevdiğim kulumun kalbine koyarım" (Risâle: 95-96; Şerhu'r-Risâleti'l-Kuşeyriyye: 3/133) buyurulmuştur.

ALÎ'NİN ÇARŞIYI KONTROLÜ VE HALKLA İLİŞKİLERİ

Hız. Alî çarşığı kontrol eder, ticaret erbabının dinin kurallarına uygun hareket etmelerine özen gösterirdi. Murad Kabilesinden Hürri bn Cürmuz babasının şöyle dediğini aktarmış: Alî bn Ebî Talib'i gördüm. Saraydan çıktı, üzerinde iki Katar giysisi vardı. Peştemalı bacağının yarısına kadardı. Ridası (üst giysisi) çemirlenmiş olan gömleği ise ona yakındı. Elinde sopası çarşılarında dolaşılıyor ve halka Allah'tan korkmayı, düzgün satış yapmayı öğütüyordu. "Ölçüyü ve tartıyı tam yapın, eti soyup kemiğinden ayırmayın." Diyordu (Tabakat: 3/28; İbn Ebî Şeybe, Musannef: 7/308).

Sonra hurmacıların yanına gitti. "Ey hurma satanlar, dedi, yoksullara yediriniz ki, kazancınız artsın." Oradan yanındaki Müslümanlarla birlikte balıkçıların yanına gitti. "Bizim çarşımızda su üstüne çıkan, dalmayan (ölü) balık satılmaz" dedi. Daha sonra Furat yurdu denilen Kerabis Çarşısına geldi (El-Bidaye ve'n-nihaye: 8/4).

Zâzan'ın anlatımı: Alî çarşılarında yalnız başına gezerdi. Yolunu yitirene yol gösterir, zayıfa yardım ederdi. Satıcıların, bakkalların yanına gelir, Kur'ân'ı açıp *"İşte âhiret yurdu: Onu yeryüzünde böbürlenmek ve bozguncu-luk yap-mak istemeyen-lere veririz. (Güzel) Sonuç, (günahlardan) sakınanlarındır."* (Kasas: 83)

âyetini okur ve: “Bu âyet, vali ve iktidar sahipleri hakkında inmiştir.” Derdi (Süyûtî, ed-Durru'l-Mensur: 6/444).

Ebu Saîd -el-udrî'nin anlatımına göre: “Alî çarşıya gelir, şöyle derdi: ‘Ey çarşı ehli, Allah’tan korkun, yemin etmekten sakının. Çünkü yemîn kazancı artırır ama bereketi yok eder. İnsanlar facirdir (günahkârdır), yalnız hakka göre hareket eden ve hak sahibine hakkını veren doğru yoldadır. Size selâm olsun!’ der ve dönerdi. Tekrar geri gelir, aynı sözleri söylerdi.” (Es-Sunne, s. 352, tahkik: Dr. Atıyye Zehrânî, s. 352)

Ebu’s-Sahbâ da şöyle demiş: Alî bn Ebî Talib’i gördüm, Basra’da Kele’ çarşısına geldi, fiyatları sordu (Er-Riyadu’n-nadra fî Menakibi’l-aşere, s. 690).

(devamı Çarşamba günü..)